

INFORMATIE KENNISSESSIES

Hieronder vindt u een overzicht van de verschillende kennissessies. U kunt zich voor twee sessies aanmelden.

1. Bekostiging van de verduurzamingsopgave - Ruimte-OK

Ruimte-OK, het kenniscentrum voor primair en voortgezet onderwijs, verzorgt een sessie over de financieringsmogelijkheden van diverse verduurzamingsmaatregelen. In deze sessie ligt de focus op het efficiënt inzetten van financiële middelen die schoolbesturen/gemeenten beschikbaar hebben. Daarnaast komen ook de verantwoordelijkheden rond financiering aan bod.

2. Energiemonitoring - Hielke Koning, duurzaamheidsadviseur ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed provincie Groningen

Het besparen van energie wordt breed gedragen. Naast een direct bijdrage aan een beter milieu levert het ook een directe kostenbesparing op. Maar waar begin je? Energiemonitoring zorgt ervoor dat er inzicht ontstaat in wat er op energiegebied gebeurt in een gebouw. Tijdens de workshop gaat de duurzaamheidsadviseur (onder andere) in op onderstaande vragen:

- Wat is het huidige energiegebruik?
- Wat zijn de te verwachten energiekosten?
- Waar liggen kansen voor verduurzaming?
- Wat is de impact van besparende maatregelen?
- Hoeveel zonnepanelen zijn nodig?
- Werkt de aanwezige PV-installatie naar behoren?
- Kan de stap naar een warmtepomp gemaakt worden?

Hielke Koning is duurzaamheidsadviseur voor het ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed van de provincie Groningen. Hij heeft veel ervaring met het verduurzamen van (maatschappelijke) gebouwen. Tijdens de sessie deelt Hielke zijn kennis over het monitoren van het energieverbruik van een gebouw.

3. Zon op schooldaken - Theo Kuster, Stichting Schooldakrevolutie en Zonnescholen

Schooldakrevolutie is een landelijke stichting met als missie om zoveel mogelijk schooldaken in Nederland van zonnepanelen te voorzien. Theo Kuster praat u in deze sessie bij over de mogelijkheden voor de opwek van zonne-energie op schooldaken. Hij gaat onder andere in op de aanpak, relevante ervaringen, resultaten, maar vooral ook: de tools die Schooldakrevolutie gebruikt en die ook voor opdrachtgevers (scholen) beschikbaar zijn. Denk bijvoorbeeld aan:

- Een integrale, actuele schooldakkaart van alle gemeenten in Nederland. Hierop vind je per school de stand van zaken en de potentie voor eventuele realisatie van zonnepanelen, inclusief de mogelijke opbrengst.
- Een ontzorgaanpak, waarin schooldakcoaches schoolbesturen begeleiden bij de realisatie van zonnepanelen. De coaches maken een analyse van het gebouw, bepalen de opwekpotentie en leveren een concrete business-case inclusief financiering.

Tijdens deze sessie komt ook het project Zonnescholen aan bod. Zonnescholen is onderdeel van het bedrijf 'Robin doet' en zal zijn ervaring met de opwek van zonne-energie op schooldaken in Groningen met een voorbeeldproject toelichten.

4. Zelfleveringsmodel energie - Isolde den Haring

Wanneer je je eigen energie opwekt, wil je die energie natuurlijk ook zoveel mogelijk zelf gebruiken. En als je wat over hebt, lever je die wellicht liever aan een andere school dan dat de energie zomaar het net op verdwijnt. Zelflevering is hier heel geschikt voor. Dit betekent simpel gezegd dat je zelf de energieleverancier bent voor je eigen aansluitingen. In eerste instantie lever je de zelfopgewekte energie aan jezelf, daarna aan andere scholen die deelnemen aan het collectief en pas in laatste instantie verkoop je je stroom aan de markt. Wanneer je zelf geen energie opwekt, kun je dus ook gewoon meedoen aan zo'n collectief. Wanneer er binnen het collectief niet voldoende energie wordt opgewekt omdat de zon bijvoorbeeld niet schijnt dan koop je de energie op de 'markt'. Er is dus altijd energie, ook wanneer je zelf niet (genoeg) opwekt. Isolde den Haring is expert op het gebied van dit soort modellen, waarbij energie onderling wordt uitgewisseld. Tijdens deze sessie zal zij haar kennis op dit gebied delen.

5. Praktijkvoorbeeld verduurzaming school

Deze sessie wordt gegeven door een school die al ervaring heeft met de verduurzaming van hun schoolgebouw. Samen met de duurzaamheidscoaches van het ontzorgingsprogramma vertellen zij welke maatregelen ze hebben genomen en welke kansen en obstakels zij onderweg tegenkwamen. Het praktijkvoorbeeld kan een mooie inspiratiebron zijn voor andere scholen. Daarnaast biedt deze sessie veel ruimte om kennis uit te wisselen.